

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної
програми, проректор з науково-
педагогічної діяльності та
інноваційного розвитку, професор

 Юрій СОКОЛОВСЬКИЙ
27 серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

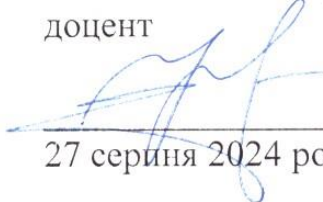
Проректор з науково-педагогічної
роботи, доцент

 Богдан ДАШАК
28 серпня 2024 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування,
доцент

 Ірина КУРИЛЯК
27 серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історична вокально-хорова практика XVII-XVIII ст.»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Хорове диригування
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової підготовки (ОКЗ.8.4)
Загальний обсяг	6 кредити ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (1,2)
Термін викладання	2 семестри
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	Денна, заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «Історична вокально-хорова практика XVII-XVIII ст.» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка 26 серпня 2024 року (Протокол № 1).

Розробники:

ЮЗЮК Іван Семенович – завідувач кафедрою хорового та оперно-симфонічного диригування, Народний артист України, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування

“27” серпня 2024 р., протокол № 1.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасне музичне життя неможливо уявити без історичного (автентичного) чи, як його називають сьогодні, історично поінформованого виконавства. Його сутністю і основною рисою є відтворення музики історичних стилів згідно з канонами і особливостями свого часу.

Ще з 50-х років XX ст. в Європі з'явилося чимало музикантів – ентузіастів давньої музики, які шляхом ґрунтовного вивчення оригінальних трактатів з давньої музики та їх практичного застосування прийшли до історично правдивого відтворення творів класики. Багато з них створили власні ансамблі та оркестри, які вивели на новий рівень виконання давньої музики.

Невдовзі зацікавлення музичною старовиною широко поширилося в наукових і навчальних сферах – чимало університетів та музичних академій (в Гаазі, Амстердамі, Берліні, Петербурзі та ін.) відкрили відділення давньої музики, а деякі з них постали як цілковито спеціалізовані заклади – як *Schola Cantorum Basiliensis* в Базелі. Поступають туди на навчання, як правило, музиканти з “традиційною” вищою музичною освітою, а навчання з вузької спеціалізації (напр., “григоріанський спів”, “ренесансова блокфлейта”, “барокова скрипка” та ін.) відбувається протягом п'яти років. Свою майстерність можна вдосконалювати на спеціалізованих курсах, що їх проводять визначні виконавці, досвідчені фахівці.

Серед викладачів і вихованців академій чи факультетів давньої музики – зірки історичного виконавства: диригенти Ніколаус Арнонкур і Тон Копман, Джон Еліот Гардінер і Філіп Герревеґ, клавесиніст Густав Леонардт, клавесиніст і органіст Крістофер Стембрідж, скрипалька Люсі ван Даль, гамбіст і диригент Джорді Саваль, флейтист Франс Брюґен, лютніст Гопкінсон Смит, Амстердамський Оркестр XVIII століття, Фрайбурзький бароковий оркестр, сопрано Емма Кіркбі і контртенор Пол Есвуд, учасники вокального ансамблю “*La Chapelle Royale*”, “Монтеверді-Хору” та інших оркестрів і ансамблів.

Недостатня обізнаність з давньою музикою різних епох спричиняє її обмежене впровадження до концертної та педагогічної практики. Ознайомлення з основами прочитання і відтворення вокально-інструментальної музики історичних стилів (зокрема, музики XVII-XVIII ст.) згідно з канонами та особливостями свого часу складають основний зміст курсу.

Теоретичні і тісно пов'язані з ними практичні засади представленої навчальної дисципліни відображені в модулі “Творчі та виконавські засади вокально-інструментальної музики XVII-XVIII ст.”, що містить два змістовні модулі.

Перший з них розкриває особливості музики раннього бароко як стилю, що поєднує пізньоренесансові мензуральні та ладо-тональні схеми

з естетичними та композиційними засадами нового, барокового стилю (природнім є співіснування “давнього стилю” і “нового стилю” в музиці того часу). Вироблені у творчості франко-фламандської школи і, зокрема, Дж. П. да Палестріни засоби komponування отримують творче продовження в різноманітності змістових, зображальних та інших музично-риторичних прийомів музичного письма (“друга практика”).

У другому змістовному модулі вивчаються основні творчі та виконавські засади музики “високого” бароко – композиторської творчості першої половини XVIII ст. Універсалізм цієї музики сформувався на перетині різноманітних, часом протилежних тенденцій – суто барокової виразовості з характерним для тієї доби вживанням відповідних музичних афектів і – творенням класичних музичних форм (напр., фуґи), прагненням до централізації та структуризації тональності, до досягнення рівноваги поліфонії і гомофонії.

Більшість виразових елементів і виконавських засобів музики бароко були перенесені у виконавські схеми музики класицизму. Отже, виконавські канони “високого” бароко в переважаючих випадках діють і надалі, тому виконавство музики XVIII ст. розглядається як цілісне явище.

Метою навчальної дисципліни “Історична вокально-хорова практика XVII-XVIII ст.” є ознайомлення студентів з композиційними та виразовими особливостями музики доби бароко (а в багатьох випадках – і класики), закласти основи для практичного відтворення цієї музики відповідно до виконавських канонів тієї доби.

Завдання курсу – сформувані у студентів категорії підходу до музичних текстів XVII-XVIII ст., прищепити навички самостійного аналізу, розбору та виконавського, історично правдивого прочитання творів барокової та класичної музики.

Після завершення вивчення цієї дисципліни студент повинен **знати:**

- поняттєво-термінологічний апарат і стильові напрямки музики XVII-XVIII ст. та їхні особливості;
- основні твори ораторійної музики визначних композиторів XVII-XVIII ст.;
- методологію історико-теоретичного та виконавського аналізу творів відповідної епохи;
- історичні джерела та наукову літературу, присвячену проблемам як тогочасного виконавства, так і сучасного напрямку “історично поінформованого виконавства”;

вміти:

- характеризувати основні стильові напрями музики XVII-XVIII ст. ;
- аналізувати естетично-виразові та виконавські параметри ораторійних творів барокових (класичних) композиторів;
- самостійно інтерпретувати вокально-інструментальні твори музики XVII-XVIII ст.;
- довести неперехідну мистецьку вартість творів давньої музики для її сучасних виконавців і слухачів.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності	
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 3	Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
ЗК 4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 8	Здатність працювати у міжнародному контексті.
ЗК 9	Здатність працювати автономно.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності	
СК 1	Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
СК 2	Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
СК 3	Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики /.
СК5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
СК 6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
СК 7	Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
СК 8	Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.
2.3. Програмні результати навчання	
РН 1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.
РН 3	Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
РН 4	Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
РН 5	Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
РН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

3. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами (денна) та загальна кількість годин в семестрі (заочна)		
		Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота	С е м е с т р и		
							Всього	у тому числі:				1	2	3
								ле кц ії	Індив ідуал ьні	прак тичні		Кількість тижнів в семестрі		
												15/4	15/2	
ОКЗ.8. 4	Історична вокально-хорова практика 17-18 століть		1,2		6	180	60/12			60/12	120/168	2/6	2/6	

4. Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		практичні
I		6	180	60/12			60/12	120/168
	1	3	90	30/6			30/6	60/84
	2	3	90	30/6			30/6	60/84
Всього		6	180	60/12			60/12	120/168

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I семестр

	Модуль 1.	Кількість годин
--	------------------	-----------------

	Творчі та виконавські засади вокально-хорової музики XVII-XVIII ст.	Аудиторні (денна)	Аудиторні (заочна)
Тема 1	Ренесанс і передумови виникнення музичного бароко	12	2
Тема 2	Венеційський “концертний стиль” і церковна музика XVII століття	12	2
	Поточний контроль	6	2
	Всього	30	6

2 семестр

	Змістовий модуль 2. Творчі та виконавські засади ораторійної музики раннього бароко (XVII ст.)		
Тема 1	Творчі та виконавські засади ораторійної музики XVIII ст.	10	2
Тема 2	Виконавські канони “високого бароко” і класицизму	10	2
Тема 3	Засади барокової музики у творчості європейських національних шкіл	10	2
	Всього	30	6
	Всього за 1 курс	60	12

Самостійна робота

1 семестр

	Модуль 1. Специфіка та індивідуальні виконавські можливості при самостійному опрацюванні визначеної програми	Кількість годин (денна/заочна)
Тема 1	Охарактеризувати основні стильові напрями хорової музики XVII-XVIII ст.	20/35
	Поточний контроль	10/15
	Модуль 2.	
Тема 1	Удосконалення вивченого матеріалу.	10/10
Тема 2	Робота над аналізом програмних творів	16/20
	Підсумковий контроль (залік)	4/4
	Всього	60/84

2 семестр

	Модуль 3. Самостійні пошуки індивідуальних виконавських якостей при опрацюванні визначеної програми	
Тема 1	Самостійно інтерпретувати вокально-хорові твори музики XVII-XVIII ст.	26/40
	Поточний контроль	4/2
	Модуль 4.	
Тема 1	Удосконалення вивченого матеріалу.	25/40
	Підсумковий контроль (залік)	5/2
	Всього	60/84
	Всього за 1 курс	120/168

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Критерій оцінки, що виставляється студенту з даної дисципліни, складається із сумарного результату його праці над опрацюванням та засвоєнням практичного матеріалу протягом певного часу. Він поєднує об'єктивні (в даному випадку – обдарованість виконавця) та суб'єктивні (його набуті знання, досягнуті результати, виконавські та сценічні якості, ставлення до обраної професії) фактори, які впливають на оцінку.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Відмінно, А (90-100 балів) (45-50)

Бездоганне та вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, володіння необхідним термінологічним багажем, вміння застосувати теоретичні знання і термінологічний багаж для характеристики епохи і стилю автора твору.

Дуже добре, В (82-89 балів) (41-44)

Вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, володіння необхідним термінологічним багажем. Студент іноді може допуститися несуттєвих помилок.

Добре, С (74-81 балів) (37-40)

Вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, при яких допущено дві-три суттєві помилки.

Задовільно, D (64-73 балів) (32-36)

Виконання усіх завдань відповідної складності, при яких допущено до п'яти суттєвих помилок. Студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, плутає термінологію, не вміє її застосувати

Достатньо, Е (60-63 балів) (30-31)

Виконання завдань відповідної складності, при яких допущено шість-вісім суттєвих помилок. Студент слабо орієнтується в теоретичному матеріалі, його знання достатньо фрагментарні, являють собою набір окремих фактів, не пов'язані в цілісну систему.

Незадовільно FX (35-59) (18-29)

Невиконання завдань або їх виконання на низькому технічному, рівні, що не відповідає вимогам. Студент не здатний логічно вибудувати причинно-наслідковий ряд розвитку ідеї; не володіє спеціальною термінологією; не може застосувати своїх знань на практиці. Оглядовий рівень опанування матеріалу.

Незадовільно F (0-34) (0-17)

Невиконання всіх контрольних робіт або їх виконання на дуже низькому технічному, рівні, що навіть приблизно не відповідає вимогам. Студент не орієнтується ані в теоретичному матеріалі, ані в необхідній термінології.

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7.МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- 1.Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції(самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
- 4.Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.*

*Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни

«Історична вокально-хорова практика 17-18 століть» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній** контроль, спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів.
2. **Поточний** контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.

3. **Тематичний** контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий** контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Блейзі Д. “Selva morale a spirituale” Клаудіо Монтеверді/ Д. Блейзі//Третій фестиваль давньої музики у Львові. – Львів: “СПОЛОМ”, 2005. – С. 72-73
2. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII-XVIII ст./Н. Герасимова-Персидська. – К.: “Музична Україна”, 1978. – 182 с.
3. Жаркова В. Мадригали Клаудіо Монтеверді в контексті музичної культури його часу/В. Жаркова//Мистецтвознавчі записки: збірник наукових праць К.,2011.Вип.20.С.3-9. 322с.
4. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики/Б. Кудрик. Львів,1937. 139 с.
5. Стельмашук Р. Про деякі аспекти виконання українських партесних концертів початку XVIII століття/Р. Стельмашук//Старовинна музика: сучасний погляд/Ars Medievalis–Ars Contemporalis/Наук. вісн. НМАУ ім. П. Чайковського. Вип. 41/Кн. 2. К., 2006. С. 46-55.
6. Стельмашук Р. Бароківі музично-риторичні фігури в українській музиці партесного стилю: тенденції, закономірності, особливості/Р. Стельмашук //Молодь і ринок/Щомісячний науково-педагогічний журнал. – № 11/2011. – Дрогобич: “Коло”, 2011. С. 35-41.
7. Стойменова В. Остання учта (Клаудіо Монтеверді)/В. Стойменова//Коли мовчать слова... К., 1969 Кн.1. С. 20-26.
8. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків/Н. Харнонкурт. Суми: “Собор”, 2002. 184 с.
9. Bach C. Ph. E. Versuch uber wahre Art, das Clavier zu spielen/C. Ph. Bach/Faks. Leipzig: “Breitkopf & Hartel”, 1969. 342 S.
11. Bernhard Ch. Von der Singe-Kunst oder Manier/ Bernhard Ch. Bernhard//Muller-Blattau J. M. Die Kompositionslehre Heinrich Schutzens in der Fassung seines Schulers Christof Bernhard. Leipzig, 1926. - S. 31-39.
12. Bukofzer. M. Muzyka w epoce baroku/M. Bukofzer. Krakow: PWN, 1970. 654 s.
13. Wellek R. The concept of Baroque in literary scholarship/R. Wellek//The Journal of Aesthetics and Art Criticism vol V. December 1946, № 2
14. Jasinski T. Muzyczne alegorie w tworczosci kompozytorow epoki Baroku/T. Jasinski//Annales universitatis mariae curie-sklodowska. Lublin: “Polonia”, 2003. Vol.1. S. 129-143.
15. Leeming H. The Musical Terminology of Mikolaj Dilecki: Some Observations/H. Leeming/Studies in Ukrainian Linguistics/ The Annals of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S., V. 15. NY, 1985. P. 185-194.
16. Praetorius M. Syntagma Musicum/M. Praetorius Praetorius/Band III. Leipzig: “C. P. Kahnt Nachfolger”, 1916. 190 s.

17. Szlagowska D. Muzyka baroku/D. Szlagowska. Gdansk, 1998. 364 s.
Tomlinson G. Monteverdi and the End of the Renaissance/G. Tomlinson.
California, 1987. 280 p.

Интернет-ресурси

[http://www.chopin.man.bialystok.pl//Zawistowski P. Rozwazania na temat retoryki
w muzyce baroku/P. Zawistowski/Dokumenty/Publikacje/02-02.pdf.](http://www.chopin.man.bialystok.pl//Zawistowski%20P.%20Rozwazania%20na%20temat%20retoryki%20w%20muzyce%20baroku/P.%20Zawistowski/Dokumenty/Publikacje/02-02.pdf) 29 s.